

318.

1731, 37

13

DISPV TATIO INA VGV RALIS
DE
I V R A M E N T O
V N I V E R S I T A T I S

Q V A M
ILLVSTR. ICTORVM ORDINIS
CONSENSV
P R A E S I D E
DN. D. IO. FLORENTE RIVINO

3

P. P.
CANON. NVMBV R G. ET FACVLT. IVRID.
LIPS. ASSESS.

PRO
DOCTORIS GRADV
PVBLICE DEFENDET
CHRITSIAN. BENIAM. SCHLEGEL

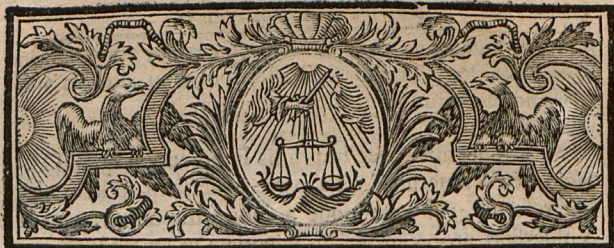
DRESDENS.
ADVOCAT. IMMATR.

DIE XXV. IAN. AN. MDCCXXXI.

L I P S I A E

LITERIS IO. CHRISTIANI LANGENHEMIL.

§. I.

I

Vsiurandum regulariter personaliter, quod Iure veteri Germanico et Saxonico MANV PROPRIA dicebant, praestandum IOH. SCHILTER. *Exerc. ad ff. XXIII. §. 28. in fin.* nec procurator qui in alterius animam iurat admitti solet, imo IVSTVS OLDECOP in peculiari *Dissertatione de Iureiur. in alterius animam* iusiurandum per procuratorem praestitum, Iure Divino absurdum, et irreligiosum, Iure Gentium inauditum, Iure Civili ac Saxonico prohibitum, Iure Canonico non approbatum, simulque Reipublicae perniciosum pronunciare non erubuit, cui se opposuit GERHARD FELTMANNVS *singulari Tract. de ead. mater. jung.* ANT. MATTHAEI *de Iudic. c. X. th. 43. Gundlingiana p. IV. c. 3. et. Dn. PRAESIDIS Dissert. de Iureiur. in alter. animam*, qui intermedia via incessit, et neque indistincte ac promiscue procuratorem admittendum, neque neglectis omnibus, quae negotium comitari possint circumstantiis, mandatarium plane repellendum

dum esse iudicauit, variaque exempla eorum, qui etiam in foro Saxonico ad religiosam assertionem in alterius animam admittuntur in medium produxit.

§. II.

Eminet inter haec imprimis Iuramentum quod Collegio seu Vniuersitati vel a parte aduersa in iudicio de- aut refertur, vel quandoque a iudice imponitur, nam et Vniuersitas probat propriam scientiam et ignorantiam per Iuramentum *Seraphin. de Seraphinis de Priuil. Iuram. priu. IV. n. 14.* Eth enim Vniuersitas per se nomen iuris, neque animam nec intellectum habere censetur, quatenus tamen constat hominibus, anima et ratione praeditis, qui consensu et consilio carere non possunt, iique vniuersitatem repraesentant, Iurisprudencia nostra non secus vt fictum corpus, ita et animam multitudine animata collectam et constitutam ei tribuit, cuius respectu personae vicem obtinet DAV. MEV. *Ius Lubec. p. II. Tit. 3. art. 4. n. 3.* At circa modum praestandi et a quonam iuramenta nomine vniuersitatis praestari debeant saepius in foro agitantur quaestiones, et non vna eademque Doctorum hac in parte est sententia.

§. III.

Syndicum nonnulli admittunt, commoti imprimis *L. 1. §. 1. ff. quod cuius Vniu. nom.* quae disponit, quod iis quibus permillum corpus habere collegii, societatis, proprium sit habere Syndicum per quem quod communiter agi, fierique oporteat, agatur fiatque, praesertim cum hic de negotiis Vniuersitatis optime informatus credatur; quod alii eousque extendunt, vt ipsum etiam absque speciali mandato admittant MATTH. WESENBEC. *et adh. HENR. HAHN. ad Tit. ff. quod cuius vniu. nom. n. IIX. MATTH. BERLICH. p. I. concl. 31. n. 23.*
 DAV.

DAV. MEV. P. VIII. *Decis.* 386. KOENIG *in proc. cap.* 19. n. 3. MARTINI *ad O. P. S. Tit. XIX. §. 4 n. 28.* Sed cum Syndicus fungatur saltem partibus procuratoris L. 6. §. 3. ff. b. t. hic vero contradicente et inuito aduersario ad iuramentum non admittatur; insuper in iuramenti delatione transactio quaedam subit L. 2. et L. 34. §. 6. ff. d. *Iureiur.* quae stricte intelligenda, neque de persona ad aliam extendi debet, Syndicum qua talem, etiam de iure communi, nisi consentiente aduersa parte, admittere nollem Dn. DE WERNHER. *part. IX. Obs.* 226. Et in iis Legibus in quibus de Procuratoris iuramento agitur, veluti in L. 9. §. 6. L. 23. ff. de *Iurei.* semper praesupponitur iusiurandum procuratori specialiter delatum, praesertim si syndicus, uti in foro saepe numero contingere solet, non sit membrum Vniuersitatis, sed patrociniū saltem praestet, qui in aliis negotiis Vniuersitatem concernentibus, praeter causam commissam parum notitiae habent.

§ IV

In Foro Electorali Saxonico, per *Constit. XIII. p. 1.* Syndicus plane exclusus videtur per verba: Und soll das zu sein Syndicus gelassen werden, quod de Syndico quales accipiendum, quodsi enim Syndicus infimul membrum Collegii et rerum nomine Vniuersitatis gestarum, praesertim obiecti litis sit gnarus, nil prohibet quo minus cum aliis membris, non tamen qua Syndicus, circa praestationem iuramenti concurrere queat Dn. DE WERNHER *p. VII. obs.* 49. RIVINVS *ad O. P. S. Tit. XIX. En. 131.* Quid quod in *Emend. Ord. Proc. Sax. ad Tit. XIX. §. 5.* aduersario permissum Syndicum aut Poligraphum Ciuitatis, licet vel maxime non sit membrum collegii, nominare. Sed si fortasse hic iuramentum renueret, quod cogendus

et inuitus compellendus, aut ex ipsius denegatione damnus vniuersitati metuendum fit, non autumo.

§. V.

Maiorem collegii partem ad iurandi necessitatem nonnulli adstringunt **DYON. GODOFR.** ad *L. 47. ff. d. Cond. et Demonstr. lit. I.* cum ex effato Vlpiani ad vniuersos referatur, quod publice fit per maiorem partem *L. 160. §. 1. ff. d. R. I.* quod duae partes faciunt hoc omnes facere videantur *L. 3. ff. qu. cui. vniu. nom.* et quod maior pars curiae efficit, pro eo habeatur ac si omnes egerint. *L. 19. ff. ad municip. j. L. 148. ff. d. R. I.* Hinc Paulus in *L. 97. ff. de Condit. et Demonstr.* conditionem legati Municipibus sub hac conditione relictis, si iurassent, non pro impossibili habet, cum ei pareri possit, si per eos iuretur, per quos municipii res geruntur *i. L. 14. ff. ad municip.* Sed alia res est eorum, quae a consensu collegii et pluralitate votorum pendent, vti exempli causa est constitutio Syndici, et alia eorum, quae nomine collegii de cuius consensu iam satis constat, expedienda; hinc si omnia membra de praestando iuramento communi consensu conspirant et vniuersitas est ampla, constans ex centum pluribusue membris, iniquum profecto foret tantam multiplicationem sacramentorum desiderare, nec enim transire possumus in partes **OLDEKOPPI d. Tr. n. 347.** existimantis, se nullam videre rationem obstantem, quare non omnia collegii membra, si eandem et certam scientiam habeant de negotio controuerso iurent, qui et refert se obseruasse quod omnes ac singuli de Collegio 24. personis consistente in propria persona coniunctim iurauerint. Sed quid opus tantis ambagibus cumulatisque iuramentis, cum faciliori via idem obtineri queat. conf. **Da. DE BERGER.**

GER *Oecon. Iur. Priuat. Lib. IV. Tit. XXV. §. 1. n. 3.* qui a sententia Oldekoppii non plane alienus videtur.

§. VI.

Igitur seniores et Praefides Collegii, quibus eius cura, et administratio rerum communium concredita, praeferendi erunt? Conuenire id videtur cum *L. 14. ff. de Municip. et L. 97. ff. de Condit. et Demonstr.* quae posterior Lex quamuis loquatur de municipibus, vulgo tamen ad alias Vniuersitates itemque collegia profertur. Dn. de: BERGER *d.l. n. 3. conf. Dn. LEYSER. Medit. ad ff. spec. CXLIII.* Illi enim constituti sunt ad curandum et agendum negotia communia, et res collegii prae reliquis exactius scire praesumunt *MEV. part. VII. Decif. 388.* Verum enim vero in solo senio nulla quaerenda praecedentia. Equidem, in *d. Const. El. XIII.* seniorum *berer Estesten* expresse fit mentio, sed subsequencia verba, eorundem qualitatem, vt nempe optimam rei notitiam habeant, explicant, haec enim deficiente, reliquos non exclusos sed potius vocatos esse voluit Sacratissimus Legislator, hinc per particulam copulatiuam *Et* coniunctim senium et notitiam optimam desideravit, qui seniores ex communi praesumptione salua contrarii veritate memorantur *CARPZ. ad h. C. def. II.*

§. VII.

Sed an fortasse libero Vniuersitatis arbitrio relinquendum erit, quos ad actum iurandi eligere et sistere velit? est haec sententia *MEVII p. III. Decif. 54.* et *CARPZOV. ad d. c. def. 3.* cum probabile quod Vniuersitas optime gnara sit personarum, quae iuramentum salua conscientia praestare possint. Sed res plena aleae et periculi, possit enim Vniuersitas e gremio suo eligere homines vel leues et ad iuramenti praestationem pronos, vel negotii, de quo lis vertitur, plane ignaros, hocque pacto sibi causae victoriam promit-

mittere, nam quotiescunque Vniuersitati vel defertur vel refertur iuramentum, sub hac conditione factum censetur, quod ab iis qui optimam rei notitiam habent praestari debeat, audienda igitur pars aduersa, cuius res potissimum agitur, exceptionibus suis contra qualitates personarum *Dn. RIVIN. ad O. P. tit. XIIX. En. 132.*

§. IIX.

Tutius propemodum videtur parti aduersae eligendi facultatem committere, haec enim procul dubio sollicitè inquiret in vitam moresque eorum cuius conscientiae relinquare velit iuramentum; idque eo magis locum inuenire videtur, quia per iuramenti delationem transactio quaedam cum tota vniuersitate inita censetur, vt omnes quasi ad praestationem obligati credantur, adeoque eo minus conquerendi habent facultatem si nonnullos saltem in quos fiduciam collocauit, euocet ad iuramenti praestationem. Sed quanquam aduersarium plane excludere vereor, attamen rem eiusdem libero arbitrio in totum relinquare dubius haereo; finge enim aduersarium per collusionem vel alio modo sibi deuinctos reddidisse nonnullorum animos, vt certus sit hos esse iuramenti praestationem denegaturos; aut finge, nonnullos ex ordine ad superstitionem vsque esse religiosos, vt ne quidem de veritate et existentia facti conuicti iurarent, sane his nominatis, per fraudes illicitasque artes, quae Vniuersitatem latent, victoriam totius causae reportaret.

§. IX.

Sed regulam et certi quid statuere non audemus, potius obueniēte casu circumstantias factum concomitantes considerandas, adeoque nec syndicum nec seniores, nec ab vniuersitate, vti nec viceuersa ab aduersario nominatas

UNIVERSITATIS.

natas personas, sed eos licet iuniores sint, vel nouissime in collegium adsciti, qui optima rerum iuramento confirmandarum notitia gaudent, et quidem si partes non conueniunt ex arbitrio iudicis vel potius ex sententia prudentum, quae iuxta *L. fn. C. d. Iudic.* legitimam formam causae litigiosae imponat, admittendos: in vniuersum eos qui iuramentum de veritate praestare valent, reliquis, neglecto respectu personarum semper praefereandos, hacque in parte vniuersitatis partes in eligendis membris potiores esse existimamus, nam per hanc religiosam assertionem lis finienda et certiorandus iudex, quod felici successu, per eos qui veritatem facti intelligunt suscipitur DAN. MOLLER *ad d. C. XIII. et CARPZ. Proc. Tit. XI. art. 2. n. 62.* Egregie conueniunt cum nostra sententia quae in *Ord. Proc. Ducat Altenburg. p. 1. C. IX. §. 8.* disposita verb. **Wenn ganze Gemeinden oder Communen einen deferirten, referirten oder andern Eyd schweren sollen, mögen sie solchen durch 3, oder vier Aeltesten, so die beste Wissenschaft von der Sache haben, oder nach Gelegenheit durch andere Personen, so zwar nicht die Aeltesten, denen aber doch die Sache am besten wissend und bekannt, wenn solche die Gemeinde aus ihren Mittel vorschlagen wird, leisten und darzu kein Syndicus als Syndicus gelassen werden.**

§. X.

In foro Saxonico nomine communitatis vel collegii tres vel quatuor ex senioribus, et qui negotium de quo iurandum optime cognitum habent, iuramentum praestant *Const. XIII. p. 1.* quorum quidem nominatio et electio adversae parti pure reservata in *Em. Ord. Proces. Sax. ad Tit. XIII. §. 5.* Ratio autem cur plures adeoque tres

B

qua-

quatuorue iurare teneantur, & quae vulgo reddi soleat, quod non modo causa plures respiciat, sed etiam apud plures exactior praesumatur notitia, quam penes vnum CARPZ. *Proc. Tit. XI. art. 2. n. 54.* vix sufficere videtur, ex duorum enim ore provenire etiam potest veritas, imo pluralis numerus duobus contentus, et quid obstat asserere, quod ratio lateat in *L. 85. ff. d. V. S.* in qua tres facere collegium et efficere vniuersitatem tanquam personam mysticam asseritur, BERLICH *p. I. Concl. 34. n. 23.* Ab hoc numero trinario non recedendum esse existimo, licet exiguus membrorum in Vniuersitate sit numerus, et fortasse ex tribus quatuorue membris constet, aut notitia causae et obiecti litis paucioribus e. c. duobus ex collegio communis, nam d. l. numerum definit regulamque tradit nulla adiecta limitatione, adeoque pauciores excludit, dissent. *Nob. Dn. DE BERGER oecon. Iur. priu. L. IV. Tit. 25. §. 1. n. 3.* et B. MENCKEN *Dissp. ad proc. IX. Tit. XIIII. §. 28. n. 11.* nisi fortasse collegium e duobus aut in vnicuique membro uti in inclut. *Fac. Theologic.* contigisse recordamur, consistat, tunc lubentissime concedimus otiosam eo casu fore quaestionem.

§. XI.

Non tamen existimandum ac si vniuersitas individua illa, quae aduersarius nominauit, praecise ad iurandum sistere teneatur ipsique gloria saltem obsequii relicta videatur. Neutiquam, sed termini habiles praesupponendi, quod si enim iustas legitimasque causas excusationis allegare possit e. c. quod familiares, adfines, consanguineos suos ex ordine, vel eiusmodi personas contra quas graues collisionis suspiciones emergunt, nominauerit, has, licet ad iurandum promti et parati se exhibeant, merito repellat vniuersitas, ne hi vacillantes et iuramenti praestationem

nem detrectantes vniuersitati praeiudicium inferant. Idem iudicium esto de iis, qui negotium de quo lis agitur ignorant et de credulitate iurare valent, cum alii adsint qui exactiorem habent scientiam, vel si nouissimo tempore in collegium recepti. conf. CARPZOV. *proc. Tit. XI. art. 20. n. 70. sq. Dn. LEYSER Medit. ad ff. CXLIII. Med. VI.* Hinc ex parte Vniuersitatis fortasse non incongruum erit, vt cum licentia eligendi aduersario remissa, ipsa simulac sententia, in qua iuramentum iniunctum, vires rei iudicatae consecuta, huic statim per iudicem iniungi curet necessitatem nominandi quatuor pluresque, e quibus post tres eligere, eosque in termino iurandi sistere queat.

§. XII.

Caeterum, si non toti collegio seu Vniuersitati, sed quibusdam ex proprio ipsorum facto iuramentum deferatur, illi ipsi iurabunt, factum autem totius collegii conscientiae certorum indiuiduorum committi nequit, alias iuramenti delatio, cum non conueniat cum libello, pro inadmissibili habetur, quoties enim lis cum vniuersitate, priuatorum facta non miscenda, potius hi separata actione conueniri debuissent, nisi fortasse membra illa Vniuersitatis ex facto proprio iungantur libello, et reorum vices sustineant. B. MENCK. *d. Disp. §. 28. n. 3.* Expresse hac de re disponit *d. Const. XIII.* In promptu tamen cautela ex parte deferentis, vt nempe ab initio generaliter vtatur iuramenti delatione, post interlocutoria lata, membra illa aduersus quae singularem illam iuramenti delationem adhibere cupiebat, ad praestationem nominet, hoc enim pacto per indirectum consequetur id, quod directo non licebat.

§. XIII.

Quae de Vniuersitatibus dicta non ad quamlibet societatem aut corpus licet ex pluribus personis constet, applican-

plicanda, nam Vniuersitas esse non potest, nisi a summo principe confirmetur *L. 1. pr. ff. qu. cui. uniu. L. 1. §. 1 et L. 3. §. 1. ff. d. Coll. & Corpor.* reliqui qui communis utilitatis causa coeunt, socii saltem et consortes appellantur, et hi cum causa sit singulorum, et in effectu tot actiones in iudicium deductae, et tot rei quot personae, procuratorem, non syndicum constituunt; singuli, non nomine collectiuo, sed separatim citandi, adeoque iusiurandum quod quibusque in societate uiuentibus deditur, a singulis indiuiduis praestandum *Dn. MENCK. d. Disp. §. 28. Dn. LEYSER. spec. L. IV. Med. 3.* quod eodem modo de illis qui *Cossathen, Hüfner, Gärtner, Anspanner*, appellantur, asserendum, licet enim partem communitatis efficiant, et ex pluribus personis consistant, imo in prima confirmatione comprehendantur, tamen cum in constituendo corpore princeps totum corpus, non eius partem respexerit, haec toto aequiparari non poterit, quae causa cur in iure vniuersitas ipsa et membra de vniuersitate sibi perpetuo opponantur *L. 1. §. 15. ff. ad Sc. Trebell.* et quod debetur vniuersitati, singulis non debetur, uti e contra id quod debet Vniuersitas singuli non debent *L. 2. et L. 7. §. 1. et 2. ff. qu. cui. uniu.* Quaestio illa inter casus dubios Augusto nostro Augustissimo a supremo prouocationum iudicio anno 1696. oblata *qu. XXXII. Conf. Dn. RIVIN. ad O. P. Tit. XII. En. 133.*

§. XIV.

Speciale quid iure nouissimo Electorali Saxonico introductum, nempe iuxt. *Emend. Ord. Proc. ad Tit. XII. §. 5.* ad euitandam multiplicationem iuramentorum personae nominatae, *Hüfner, Anspanner, Gärtner, Häusler, Sandfrohner* alique qui Vniuersitatem non constituunt, eodem modo ut Vniuersitates per tres quatuorue qui opti-

mam

nam rei noticiam habent, et qui ab adversario eligendi, nominandique sunt, ad praestationem iuramenti, admitti, reliqui vero immunes pronuntiari debent, et si fortasse diuersis in locis habitent, arbitrio aduersae partis relictum, an ex quolibet loco duos vel tres nominare velit.

§. XV.

Facta tamen probe secernenda, nam propria de veritate, aliena de credulitate asseruntur, hinc quoties adfunt in Vniuersitate qui veritatem facti iuramento confirmare valent, hi semper praefereendi reliquis qui saltem de credulitate iurare possunt, nullo obiecti discrimine, super facto affirmatiuo an negatiuo iurandum sit, quoties vero facta aliena imprimis antiqua antecessorum et maiorum mediante iuramento e. c. suppletorio probanda, vti in materia praescriptionum saepissime in foro contingere videmus, roties formula iuramenti de credulitate saltem informanda. Si vero causa seu obiectum litis tangat vniuersos ex collegio, non sufficere, imprimis Iure Saxonico asserit Dn. de BERGER. *n. 3.* vtriusque nomine iurari per tres quatuorue, cum de veritate in factis propriis, tum de credulitate super consortio, atque adeo alienis factis; additis rationibus, quod alia causa sit vniuersorum alia singulorum, et quod omnes tangit ab omnibus approbari debeat, ergo & a contrario sensu iureiurando proprio declinari, quod singulorum factum est.

§. XVI.

Credulitatis Iuramentum vel in sensu affirmante vel negante per vocabulum credo vel non credo enuntiatur, verumque excludit scientiam et eiusmodi rationes quae assensum, tanquam ex demonstratione elicitem, simpliciter queant stabilire, contra vero nudis sustinetur coniecturis, quarum vti aliae fortiores, aliae debiliores, ita iusurandum ipsum credulitatis, modo affirmatiue, mo-

do negatiue concipiendum, differentia vtriusque consistit in gradu, vt enim quis iurare possit de credulitate affirmatiua, necesse est, vt iustae et graues rationes succurrant iudicandi rem esse veram, quae raro fallant in tali materia, nec admittant prudentem formidinem, vt ita esse secundum rationabile iudicium pro certo ac sine dubitatione practica putet, existimet, atque credat, considerata scilicet veritate conscientiae et intentionis e. c. si membrum Vniuersitatis a defunctis senioribus et antecessoribus audiuerit hoc vel illud factum esse vel non.

§. XVII.

Ignorantiae iuramentum maxime differt a credulitatis iuramento, scire plus est, quam credere, aut non credere, vtrumque plus quam nescire, prius ab eo etiam praestari potest, qui factum positue neque credit, neque discredidit, et falsitatem rei non quidem asserit, sed tamen rei veritatem eius certe sibi persuadet, ac bona conscientia ab eo qui dubius haeret in animo, et in vtramque partem inclinat, praestari potest, et tamen in foro indifferenter coniungitur sequenti modo, *Ich schwöhre, daß ich nicht wisse, auch nicht glaube noch davor halte, quem inueteratum morem Collegiorum Iuridicorum redarguit Nob. Dn. de BERGER Discept. forens. ad Tit. XIX. obs. VI. n. 7.* hinc non admittendus erit in causa Vniuersitatis is, qui ad iuramentum ignorantiae paratum se sinit.

§. XVIII.

Quisquis vero nomine Vniuersitatis affirmatiuo modo super credulitate iurare cupit, is sollicitè magna prudentia et diligentia, et vti Imp. ANTONINVS in *L. 2. C. de in lit. jur.* desiderat, argumentis liquidis inuestigabit circumstantias, rationesque quae pro et contra, vt de existentia facti se propemodum conuictum sentiat, certitudine

dine quadam animum ad conformitatem applicet, nam animus asserendi qui in iureiurando requiritur, continere debet consensum et assensum tanquam principium sententiarum quae ex mente nostra profluunt, credatque alios prudentes pari animo ad eandem sentiendi facultatem commoueri posse, alioquin periculo amittendae salutis se subiiciet si per leues longiusque collectas coniecturas nudasque praesumptiones tranquillitatem animi conciliare studeat; res alienas non sine labore et difficultate inquirimus, easque opinione assequimur, caueat igitur ne lingua praecurrat mentem, imprimis conscientia dubia nihil faciat, si enim dubitat et tamen iurato affirmat, verum est periurium, quia sciens fallit pro certo affirmando, quod scit certum non esse. Interim vocabula *credo* et *existimo* pro synonymis accipio cum vnum eundemque sensum habeant, adeoque in formula iuramenti necessario coniungi non deberent, quamuis usu fori maior vis inesse credatur, si quis iuret: *Ich glaube und halte gewiß davor. Nob. Dn. de BERGER. d. obs. VI. n. 2. seq.*

§. XIX.

Cogendum tamen neminem esse cenfeo ad praestationem iuramenti, quod si enim quis animum ad assensum facti, quod iuramento asserendum, inducere nequeat, aut fortasse ad superstitionem vsque religiosus sit, qui nequidem in propria causa iuraret, iniquum profecto foret eundem compellere ad actum iuratorium in causa extranea, eidemque parendi necessitatem ad turbandam tranquillitatem animi iniungere. Ardua sane res est de factis ignotis et alienis certi quid statuere, sibi que veritatem istorum et existentiam probabili quadam conuictione persuadere. Aliter res se haberet, si per nonnulla membra collegii negotium aliquod gestum, haec vero lite postmodum mota denegarent iuramenti praestationem super factis propriis, tunc enim

enim non video qua ratione se subducere possint restitutioni damni quod istorum culpa Vniuersitati inferitur, potius eadem ad illud resarciendum et omne interesse praestandum deuincta esse crederem, imo illa in conscientia ad iuramenti praestationem obligata censeo, siquidem in actu receptionis sese mediante iuramento obstrinxerunt ad promouendam utilitatem et commodum collegii sui, cuius parum profecto memores forent, et dolo non carerent, si antea ab ipsis gesta in dubium quasi vocarent, mendacique reos sese efficerent.

§. XX.

Sed quid si alii ex Vniuersitate nominati vel iurare nolint vel non possint, an ideo statim vniuersitas victas manus aduersario suo dare necesse habeat, ita vt licet vel maxime aliorum copia, imo maior numerus vniuersitatis adsit, qui ad iuramenti iniuncti praestationem illaesa conscientia se offerat, is plane exclusus censeri debeat? indefinite et generaliter id asserere nimis durum videtur, nam si nonnulli negotia collegii peragere cessant et negligunt, facultas agendi reliquis ob interesse proprium vel etiam collegii merito permittenda, et vt causam communem prout religio suggerit defendant indulgendum, nec seniorum et nonnullorum recusatio aut formido, aut quaecunque alia causa corpori nociua et praeiudicio esse debet, similiter ut negligentia administratorum vel procuratorum locum facit diligentiae dominorum et sunt instar consortium causae, quorum vnus cessante licet altero causam antea communem pro suo interesse peragit. *L. i. C. de Consort. eiusd. lit.* sicut quod reliqui de iure suo remittunt vel cedunt id aliis non nocet, nec in potestate seniorum qui nudi administratores negotiorum collegialium, multo minus vnus alteriusue membri, litem collegii, deferendo iuramentum, abdicare hinc Imp. Valeriani et Gallien. trans-

transacionem a ciuitatis administratore ambitiose s. gratiose in perniciem Reipublicae factam, nullius esse momenti voluerunt *L. 12. C. d. Transact. Mv. p. VII. def. 388.* sane res illi praefertim ab aduersario nominati pro priuatis habendi, qui Vniuersitati praecudicium inferre non debebant, at cum in huius favorem introductum videatur, quod pauciores admittantur, non debet in ipsorum odium detorqueri, potius ipsi beneficio restitutionis in integrum succurrendum. Pesfima sane quandoque fieri posset subditorum conditio, si tres quatuorue a domino iurisdictionis consulto nominati, vel terrore panico erga dominum correpti, vel spe lucri, maioris favorisque delecti ea quae iuramento confirmanda, concederent, seque iurare non posse simularent, hocque facto aduersario victoriam causae tradere, Vniuersitati vero damnum irreparabile ex arbitrio suo offerre possent. Hinc si fortasse quaestio de iure pacendi in locis publicis *auf der gemeinen Weys* De, quod singulis ex vniuersitate non iure seruitutis sed vniuersitatis competit, quemlibet casu eueniente iure proprio continuare litem et admisionem ad iuramenti praestationem urgere posse, non inique dixeris *conf. ANT. FABER Cod. Lib. IV. Tit. 1. Def. 10.*

§. XXI.

Sed quid dicemus si negotium litigiosum saltem a duobus ex vniuersitate de puratis celebratum, confectumque fuit, duo illi, qui praesentes fuerunt, persistunt in affirmatiua et parati sunt ad praestationem iuramenti et quidem de veritate, aduersarius eos recusat, potius tres alios nominat; At qui iuramentum detrectat eum non audiendum, potius his duobus contentum esse debere assero, tertii enim assertio quae saltem de credulitate informatur, superflua, imo vt vera profitear, profanatio nominis diuini esse videtur. Vt vt vero haec sententia aequitate sum-

C

ma

ma se commendet, tamen stricto iure et urgente aduersa parte Constituit. Elect. ex asse satisfactum non opinor, et enim in hac, norma et regula generalis ratione numeri praescripta, qua non obseruata, actus perfectus dici non meretur. Quo loco non possumus non collegiis, corporibusque cautelam commendare, vt nempe in negotiis gerendis et expediendis tres quatuorue adhibeant, qui post lite mota et negotio iuramenti praestatione finiendo illud praestare valeant, hi enim, quidquid dicat in contrarium aduersarius, admittendi, et collegium a variis difficultatibus ambagibus se liberatum sentiet.

§. XXII.

In foro periculosa res est si nominata 3. membra iuramenti praestationem detrectant, et quod iuramentum iniunctum praestare nequeant, confitentur, tunc enim aduersarius victoriam canit, licet fortasse iusta Vniuersitas patiat. Nouissime casus Inclut. Fac. Iurid. Lips. oblati a R. W. in caus. A. T. c. senatum W. iniunctum fuerat posteriori per sententiam iuramentum a tribus quatuorue praestandum, actor consulem cum camerario et duobus membris e senatu nominauerat, in termino comparebant, dubium oriebatur de formula iuramenti, et cum apparet syndicum optimam rei habere scientiam, sequebatur interlocutoria vt Syndicus de veritate, reliqui de credulitate saltem iurare deberent, in termino praefixo citati comparebant, consul et vnus ex reliquis actu corporali praestabant iuramentum praescriptum, tertius saltem per nescit iurare cupiebat, et quartus ingenue profitebatur se de credulitate iurare non posse: Dn. Wittebergenses hac de re consulti dimittebant quartum et dicebant sententiam de publicato d. 17. Dec. 1728. huius tenoris. Die weill D. G. L. und V. I. den zuerkannten Eyd würcklich abgeschworen, so hat es noch zur Zeit dabey sein
Be

Berwenden; Es ist aber auch I. G. I. das Iuramentum
 credulitatis, seines Vorwendens ohngeacht, dem fol.
 158. rechtskräftigen Urtheil zu Folge zu schweren schul-
 dig, dahingen I. H. gestalten Sachen nach, und in An-
 sehung daß es allenfalls gnug, wenn der erkante
 Eyd auch nur von dreyen aus des Raths Mitteln ab-
 geleyet wird, mit sothanen Eyde billig zu verschonen,
 quae sententia non obstante leuteratione a Do. Scab. Li-
 ptiens. M. Decembr. 1729. confirmata. Citatus I. G. I. ema-
 nebat in termino iuratorio accusabatur ab actore ipsius
 contumacia qui petiitum ad desertionem iuramenti dirige-
 bat, sequerebatur interlocutoria Fac. Lips. de publ. d. 15.
 Junii 1730. daß Rlgr. Suchen fol. 226. noch zur Zeit nicht
 statt hat und ist I. G. I. die Unkosten dieses Termins,
 Rlgr. zu erstatten schuldig, und bey Verlust des dem
 Rathe zustehende beneficii restitutionis in integrum an-
 derweit zur Ablegung des Eydes vorzuladen, in termi-
 no denuo praefixo venditabat sibi de re in conscientia
 subnarum esse scrupulum, quod quidem ipsi impedimen-
 to sit, quo minus iuramentum praestare possit, accusata
 iterum contumacia motus iudicis in sententia de publ. d.
 6. nov. 1730. talis dieweil I. G. I. daß er den Eyd nicht
 ablegen könne sich erkläret, so ist derselbe weiter nicht
 zuzulassen, er auch die Unkosten dieses Termins
 Rlgr. zu erstatten, nunmehr aber I. H. solchen Eyd
 jedoch nur de credulitate abzulegen, oder deutlich, daß
 er nicht schweren wolle, sich zu erklären schuldig, hic
 praevia citatione in termino quidem comparebat, sed se-
 totum negotium ignorare assererat, adeoque nesciendo iu-
 rare cupiebat, contradicente actore et transmissis
 actis ad Fac. Iur. Lips. M. Decembr. 1730. ex voto obri-
 nebat sententiam huius tenoris: Dieweil I. H. den
 fol. 253. abgefasten Eyd abzulegen ebenfalls sich verwei-
 gert,

gerit, so ist nunmehr Klgr. den Erfüllungsz. End der-
gestalt, daß er die in der Klage fol. 45. angeführte Appel-
lation bey Besl. übergeben, und daß zu der Zeit, da er
solche übergeben C. W. seine Vorstands-Gelder noch
nicht ausgezahlt gewesen, zuschwören, zu zulassen, adie-
cta condemnationis compensatis expensis.

§. XXIII.

Actus iurandi etfi maximi præiudicii adeoque specia-
le mandatum eo casu quando per procuratorem in alte-
rius animam iuramentum requirit, attamen membra illa Vniuer-
sitatis, quae ipsius nomine iuramentum præstant, nec Syn-
dicus generali mandato instructus, licet ipse infimul pro-
dicatur speciali mandato opus habent, nam propriam
scientiam asserunt, suoque nomine iurant et totam Vniuer-
sitem tanquam personam mysticam repraesentant, cuius
rei rationem CARPZOV. in *proc. Tit. XI. art. 2. n. 60.*
in eo quaerit, quod lege Saxonica nullus procurator ad-
mittatur, in quam, si aliter diceremus impingeretur; sed si
dicendum quod res est, horum ministerio et repraesenta-
tione in animam ceterorum iuratur, et ac si singuli præ-
stitissent iuramentum fingitur, quod ipse CARPZ. fatetur
all. loc. n. 70.

§. XXIV.

Quod si Vniuersitati purgatorium iniunctum et iu-
dex ex officio terminum iuratorium præfigit, post vni-
uersitas tria membra sistit, haec quidem aduersarius admitte-
re non tenetur, sed ipsi integrum alia nominare, frustra ta-
men accusabit contumaciam si haec in termino non ad ipsius
norum statim compareant, imputer enim sibi quod non tem-
pestiue eadem elegerit, quem in modum nuperrime respon-
dit Fac. Iurid. Lips. M. Octobr. præteriti anni versus W. ad
Praefect. in caus. M.H. contra die G. zu L. imo si aduersa pars
moras nectat, et de vexandi animo appareat, quin in expen-
sas termini condemnari queat nulli dubitamus.

§. XXV.

§. XXV.

Suppletorium saepius ad finiendam litem ob semiple-
neperactam probationem vniuersitati iniungitur, vbi qui-
dem eodem modo in foro incedimus vti in superioribus
monitum, illud tamen tanquam speciale notandum, quod illa
in medium produci ad istius praestationem nequeant mem-
bra quae antea fortasse in ista causa vt testes admissi, quod si
enim illorum testimonio plena fides adhibenda opus plane
non fuisset legali illo et necessario Iuramento Dn. RIVIN.
ad O. P. S. Tit. XII. Ex. 13.

§. XXVI.

Relatum si fuerit iuramentum Vniuersitati deferenti
quoad facta aliena, non nisi de credulitate praestandum, non
enim calculum meretur illa sententia quae etiam pro
dolor in nonnullis collegiis inualuit, quod relatum iuramen-
tum indistincte de veritate praestandum sit, licet vel maxime
facta aliena et a tertio suscepta contineat, repugnat enim
manifeste naturae factorum, qualitas scilicet facti per ratio-
nem non mutatur et haec semper conformis esse debet delat-
ioni; in humanum sane videtur laqueum conscientiae iniice-
re, et ciues ad impossibilia cogere. vid. vberius *Du. Praesid.*
Disp. de Iurei. in alter. anim. §. XL. XLI. qui me certio-
rem reddidit, quod in *Incl. Fac. Iurid.* nouissimo tempore peri-
culosissima illa doctrina reiecta et reformatoria sententiae
ante in Scabin. Lipsiens. latae pronunciata fuerit.

§. XXVII.

Calumniae Iuramentum Iure Canonico per procura-
torem vel Syndicum praestari potest *c. 6. et fin. X. de Iurei.*
Calum. c. 2. de testibus in 6to. & BONIFACIUS VIII. in
c. 3. de Iuram. Calum. in 6. inquit: nullam tibi Iudex iniu-
riam fecisse censetur, qui procuratorem tui aduersarii con-
stitutum ad causam, habentem super hoc speciale manda-
tum, admittit ad praestandum in ea calumniae iuramentum

quod in fauorem Clericorum introductum videtur. At iure Saxonico itidem a tribus quatuorue membris præstandum nec syndicus aut procurator licet vel maxime speciali mandato instructus admittitur, licet enim d. *Const. El. XIII.* de iuramentis saltem delatis disponat, tamen ob identitatem rationis, cum vniuersitas sit nomen iuris non personæ, in vniuersum ad quasuis iuramentorum species applicanda CARPZOV. *ad h. C. def. 4.* conf. ANTON. *del Re Tract. de Iuram. Calumn. cap. XV. n. 107. seq.* Mirum igitur quare MATH. BERLICH. *concl. 31. n. 23.* asserit per syndicum si hoc mandato eius inferum de calumnia iurare posse, alias omiſſa illa potestate integrum senatum s. collegium ad declinandam calumniam mediante iuramento obligatum esse.

§. XXXIX.

In Litem iuratur ex permissione legis in nonnullis casibus, quod si igitur Vniuersitas læsa, et aduersarius ex præterito vel præſenti dolo vel lata culpa restituere aut exhibere rem in litem deductam vel non velit vel non possit, quin ad iuramentum istud, vt et ad aestimandas res per violentam abreptionem amissas vel corruptas, mediante iuramento Zenoniano admitti queat, asserere non veremur, nec enim Vniuersitas deterioris conditionis esse potest quam alii læsi, quibus LL. beneficiis ipsis succurrunt. Sed et vice versa contra Vniuersitatem eadem iuramenta sibi locum vindicabunt. Equidem VLPIANVS in *L. 15. ff. d. dol. mal.* dubitat quod in municipes de dolo dari possit actio, et quaerit quid municipes ex dolo facere possint? nempe municipium, Vniuersitas, nomina sunt iuris anima et intellectu carentia, sed Idem VLPIANVS in *L. 9. §. 1. ff. quo mer. caus.* concedit Edictum prætoris quod metus causa, siue sit singularis persona quæ metum intulit, vel Populus, vel Curia, vel Collegium, vel Corpus, Idem in *L. 4. ff. de vi et de vi arm.*

arm. in municipes interdictum de vi et vi armata reddendum esse ex sententia Pomponii iudicat, si aliquem quis nomine municipii vi deiecerit. Sed res eo redit: Nempe quoad facta illicita siue delicta nulla est, aut esse debet confociatio, hinc quorundam singulorum factum aliis ex corpore imputari non debet. TITIVS *Iur. priuat. Lib. II. §. II.* nec vniuersitati nocet scientia nuda facti perpetrati. IOH. BAPTIST. COSTA *de fact. Scient. et ign. Cent. 1. dist. 55. n. 14.* sed requiritur vt se doli culpaue latae participem fecerit Vniuersitas, tunc enim tota vel potius istius membra tenentur. Ad hoc vero vt Vniuersitas delictum fecisse dicatur, requiritur, quod fuerit solenniter conuocata legitime congregata et quod praecesserit propositio facta et super ea consilium et deliberatio subsequuta omnesque in factum conspirent. FLAVIAMEND. *addit. ad Vinc. de FRANCH. decis. II. n. 15.* Hinc si quis diceret quod omnes homines oppidi dederint damnum non statim audiendus aduersus totam ciuitatem, nam non sequitur omnes homines oppidi fecerunt, ergo tenetur Vniuersitas, nisi praemisso sono campanae et communicato consilio oppidi illud fecerint, vel fortasse Syndicus in iudicio fateatur factum iussu communitatis factum, quod vbi non interuenit agi debet solum contra illos particulares non contra Vniuersitatem IO. BAPT. PLOT. *Tr. de Iur. in Lit. §. 50. n. 9.* pariter vniuersitas monente COSTA *d. tr. cent. 1. Dist. 49. n. 3.* non tenetur de receptione Banniti ex eo tantum quod bannitus biberit in hospitio. Imprimis vniuersitas quatenus ex facto illicito locupletior facta tenetur, nec iniquum lucrum retinere potest. Quanquam vero praesuppositis terminis habilibus vniuersitas ex delicto teneatur, tamen quatenus poenam corporis afflictiuam respicit, eos qui ab initio dissentium suum declararunt, idque vrgentibus circumstantiis mediante purgatorio asserere valent immunes pronuntiamus, delicta enim

enim debent tenere suos autores et fortasse non inconfulum erit si is qui infelicem negotii euentum praeuidet, contradicat et defuper registraturam iudicalem confici curet. Speciale et fingulare est, quod Imperii lege et consuetudine a duabus partibus ciuitatis iurandum pro purgatione in crimine fractae pacis publicae vid. GAIL. *Lib. 2. d. pac. publ. cap. 2. n. 7.* quod ad alias causas non extendendum. MEV. *p. 3. Decif. 54. n. 7.*

§. XXIX.

Periurii rea vix fieri poterit Vniuersitas, bene indiuidua illa quae iuramentum praestiterunt, iuramentum enim tanquam personale non egreditur personam iurantis, non tamen aliter quam si iuramentum praestitum eorundem facta propria respiciat. Nec desunt qui existimant Vniuersitatem posse venire contra iuramentum, assentes vniuersitatem rem esse sine anima adeoque in eam non posse cadere periurium iuramentum non praestari vniuersaliter quia non habent animam, hinc non posse excommunicari, nec venire appellatione personae et vniuersitatem praescribere posse cum mala fide, quia textus Iur. Canonici fundatur ratione peccati respicientis animam possessorum, quod peccatum non possit cadere in vniuersitatem quae non habet animam *Scraphin de Scraphin. de priuileg. Iur. priu. 33. n. 27. seq.* cuius sententiam in totam nostram non facimus.

§. XXX.

Coronidis loco adiciam, quod inuestitura in feudo per nuntium et procuratorem accipi et ab ipso fides in animam vasalli suscipi possit, prout ex II. F. 3. §. 1. et II. 58. n. 2. apparet, qui tamen specialissimo vt ita dicam mandato instructus esse debet. LINCK. *de Vasallo vicario n. 7.* quod si igitur vniuersitas vel Collegium tanquam persona moralis inuestituram accipere debet, facere id potest consentiente domino directo per administratores vel caput collegii, quod si vero dominus a singulis iuramentum fidelitatis praesertim si cum homagio coniunctam exigeret, hos omnes spreta leui illa ratione dissentientium, qui in rebus moralibus illa quae cum magnis incommodis fiunt pro talibus sere quae fieri non possunt, habent, ad actualem praestationem obligatos, nec dominum ad recipiendum procuratorem obstrictum, pro vasallo vero admissio hunc non solum in propriam sed et in animam principalium iurare debere cenfeo, quanquam Dd. hac in parte fluctuare, nec vsus in Curis Feudalibus aequalis esse soleat. Conf. HORN.

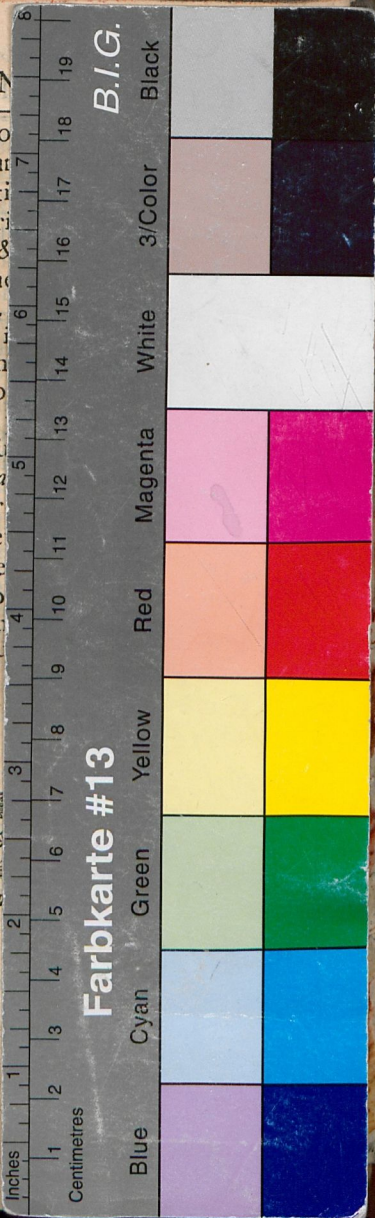
Iurisp. Feud. C. XIII. §. XII.

T A N T V M.

Leipzig, Diss., 1731 n-z
X 241 7837

3151.

1731, 37

13

DISPUTATIO INAUGURALIS
DE
IVRAMENTO
VNIVERSITATIS

QVAM
ILLVSTR. ICTORVM ORDINIS
CONSENSV
PRAESIDE
DN.D.IO. FLORENTE RIVINO

P. P.
CANON. NVMBURG. ET FACVLT. IVRID.
LIPS. ASSESS.

PRO
DOCTORIS GRADV
PVBLICE DEFENDET
CHRITSIAN. BENIAM. SCHLEGEL

DRESDENS.
ADVOCAT. IMMATR.

DIE XXV. IAN. AN. MDCCXXXI.

LIPSIAE

LITERIS IO. CHRISTIANI LANGENHEMII.

